

بخش دوم

آیت‌الله عبائی در آینده‌ی خاطرات خویش

- ۱- روایت عبائی از گذشته‌ی مشهد و حوزه علمیه آن و نحوه دگرگونیش با نهضت امام
- ۲- روایت عبائی از عصر آیت‌الله بروجردی و پی‌آمدهای درگذشت وی در حوزه قم
- ۳- روایت چند خاطره از مرحوم فلسفی خطیب معروف توسط عبائی
- ۴- خاطرات عبائی از درگیری مراجع و حوزه علمیه با دولت علم
- ۵- خاطرات عبائی از تهاجم عوامل رژیم شاه به مدرسه فیضیه
- ۶- محرم و عاشورای ۱۵، ۴۲ خرداد و ...
- ۷- روایت عبائی از آزادی امام و مسائل پیرامونی آن
- ۸- تبعید امام و پی‌آمدهای آن
- ۹- خاطرات عبائی از زندان و تبعید خود
- ۱۰- خاطرات عبائی از تبعیدگاه‌های خویش
- ۱۱- چند مورد از سخنرانی‌های تاریخی عبائی در سال‌های ۵۷-۱۳۵۶
- ۱۲- نقش عبائی در اعلامیه‌های انقلابی

شروېشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

خاطرات مرحوم آیت‌الله عبائی خراسانی

ویرایش و تدوین ابوالفضل شکوری

آیت‌الله شیخ محمد واعظ عبائی معروف به عبائی خراسانی یکی از یاران با وفای انقلاب اسلامی و فرزندان معنوی امام خمینی به شمار می‌رود. او از ارکان دوران مبارزات انقلابی مردم مسلمان ایران و از دردکشیدگان این راه پر فراز و نشیب بود. اما شرح مبارزات وی که جزئی از تاریخ انقلاب است، تاکنون در جایی به ثبت نرسیده در حالی که وی اکنون از این جهان رخت بر بسته و به لقای خدای خویش شتافته است. از این روی، می‌توان خاطرات شخصی آن شادروان را هم به عنوان سرگذشته خود نوشت او و هم به عنوان روایتی از تاریخ انقلاب ایران به شما آورد. خوشبختانه بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی ایران، سالها پیش که کسی به فکر ضبط و ثبت خاطرات امثال این بزرگ مرد میدان‌های جهاد و مبارزه و مدیریت و دانش و تبلیغ نبود (حدود سال‌های ۶۴ - ۱۳۶۳) خاطرات او را اخذ کرده و اکنون نسخه‌های صوتی و مکتوب آن در آرشیو اطلاعات این بنیاد موجود است و در واقع آینه سیمای واقعی این مرد صالح است.

اکنون که به مناسبت نخستین سالگرد رحلت آن عالم ربانی یارانش در صدد انتشار یادنامه وی هستند و یکی از شماره‌های فصلنامه وزین یاد به این موضوع اختصاص یافته است و دست ما از اسناد دولتی کوتاه می‌باشد، بر آن شدیم که با تنظیم و نشر این خاطرات سیمای واقعی عبائی و همراهی او با انقلاب اسلامی و امام خمینی را در آینه خاطراتش به تماشا بنشینیم، این بود که این صفحات آماده نشر گردید. اما در این باره ناگزیر از یادآوری چند نکته هستیم.

۱- خاطرات ضبط شده مرحوم عبائی در بنیاد تاریخ انقلاب اسلامی دو بخش دارد. بخشی از آن در جلسات جمعی و چند نفره بازگو شده و بخش دیگرش بصورت فردی و مصاحبه‌ای دریافت شده است. ما در بخش خاطرات جمعی مطالب دیگران را حذف کرده و فقط مطالب آقای عبائی را در این‌جا آورده‌ایم، به استثنای چند مورد جزئی.

۲- مجموع خاطرات ایشان بیش از آن است که در این‌جا به محضر خوانندگان عرضه شده است و در صورت اهتمام به نشر همه آنها می‌تواند به صورت یک کتاب مستقل نیز به چاپ برسد.

۳- با توجه به عجله و شتابی که در کار بود تا این خاطرات برای مجلس بزرگداشت نخستین سالگرد وی آماده شود، این مطالب از میان مجموع خاطرات او گزینش و تدوین شده است. یعنی از میان بیش از ۷۰۰ برگ خاطرات، ما اینها را گزینش و تدوین نموده‌ایم.

۴- در ویرایش مطالب هیچ چیزی از سوی ویراستار بدان افزوده نشده است و فقط کوشیده‌ایم تا حتی الامکان عبارات محاوره‌ای ایشان را به صورت کتابی در آورده و برخی کلمات را در درون جمله‌ها پس و پیش کنیم. در عین حال همه عناوین اصلی و فرعی نیز از سوی ویراستار انتخاب شده است. با این همه باید گفت که ما آن‌ها را از درون متن خاطرات الهام گرفته‌ایم.

یاد